Valtioneuvoston kanslia NEUVOSTORAPORTTI VNEUS2015-00457

VNEUS Jokelainen Jaana(VNK) 29.06.2015

Asia
Yleisten asioiden neuvosto 23.6.2015

Kokous
Yleisten asioiden neuvosto 23.06.2015

Valmisteltiin Eurooppa-neuvostoa. Jäsenmaat esittivät kommentteja päätelmäluonnokseen erityisesti muuttoliikkeen osalta sekä turvallisuutta ja puolustusta koskien. Suomi esitti turvallisuus- ja puolustusosion vahvistamista yhdessä muutamien muiden jäsenmaiden kanssa.

Eurooppalaisen ohjausjakson maakohtaiset suositukset otettiin tiedoksi ilman keskustelua. Eurooppa-neuvosto vahvisti ne osaltaan kokouksessaan 25.–26.6.2015.

Paremman sääntelyn osalta kuultiin sekä Luxemburgin katsaus tulevan puheenjohtajakautensa suunnitelmiin että komission ajatuksia vuoden 2016 työohjelman valmistelusta. Puheenjohtajakautensa pian päättävä Latvia sai paljon kiitosta, ja neuvoston nähtiin olevan hyvin valmistautunut tuleviin toimielinten välisen sopimuksen (IIA) neuvotteluihin. Komission työohjelman valmistelussa neuvoston tasaveroisuutta Euroopan parlamentin kanssa pidettiin tärkeänä. Sääntelyn vähentämistä koskevia määrällisiä tavoitteita tuettiin. Komissio korosti toimielinten välistä tasapainoa ja muistutti tulevansa toimeen ilmankin IIA:ta, jos sen roolia ei kunnioiteta.

Makedonia-päätelmät vaativat ministeritason draftausta ennen hyväksyntää.

1. Asialistan hyväksyntä

Hyväksyttiin.

2. A-kohtien luetteloiden hyväksyntä (10099/15, 10100/15)

Hyväksyttiin äänestysten ja lausumien jälkeen. Iso-Britannia käytti puheenvuoron liittyen kohtaan 12 (neuvoston päätelmät koskien EU:n perusoikeuskirjan soveltamista vuonna 2014). Se muistutti sitä ja Puolaa koskevasta pöytäkirjasta no. 30 sekä siitä, ettei perusoikeuskirja anna EU:n tuomioistuimelle oikeutta tarkastella maan kansallisen lainsäädännön perussoikeusulottuvuutta eikä perusoikeuskirjan IV luku anna oikeuksia suhteessa siihen, elleivät em. oikeudet sisälly sen kansalliseen lainsäädäntöön.

3. Päätöslauselmat, lausunnot ja päätökset, jotka Euroopan parlamentti hyväksyi istuntojaksollaan Brysselissä 27.5.2015 ja Strasbourgissa 18.–21.5. ja 8.–11.6.2015

Otettiin tiedoksi.

4. Makedonia (FYROM)

Makedonian osalta ministerit keskustelivat päätelmistä Kreikan ilmoitettua, ettei se voi hyväksyä Coreperin kompromissimuotoilussa esiintyvää viittausta Makedonian eurooppalaiseen integraatioprosessiin, koska termiin "integraatio" liittyy kreikaksi loppuunsaattamista tarkoittava merkitys, josta ei tämänhetkisessä tilanteessa voi olla puhettakaan. Viittaus EU-liittymisprosessiin (*EU accession process*) olisi ollut Kreikasta parempi, mutta se ei käynyt kaikille muille jäsenmaille. Komissio muistutti päätelmien tarkoituksena olevan vahva yhtenäinen viesti Skopjelle siitä, että maan on edettävä uudistuksissaan, jos se haluaa varmistaa eurooppalaisen kohtalonsa. Pitkässä keskustelussa päädyttiin lopulta muotoiluun, jossa viitataan ehdokasmaa-asemasta kumpuavaan laajentumisprosessiin (*enlargement process emanating from its candidate status*).

5. Eurooppa-neuvoston 25.–26.6.2015 valmistelu

Pj totesi Eurooppa-neuvoston asialistan olevan tällä kertaa hyvin painava. Kokous alkaa tapaamisella Euroopan parlamentin puhemiehen kanssa. Tapaamiseen osallistuvat myös EKP ja euroryhmän puheenjohtajat, ja komission puheenjohtaja esittelee samassa yhteydessä ns. neljän puheenjohtajan raportin euroalueen kehittämisestä.

Ensimmäisen työistunnon aiheena on maahanmuutto. Koko tätä koskeva päätelmäteksti on nyt jaettu tiedoksi, ja siitä tultaneen myös käymään keskustelua. Työllisyyttä ja kilpailukykyä koskeviin osioihin ei odoteta enää monia kommentteja. Ison-Britannian tilanteesta tulee lyhyt teksti, ja kokouksessa kuullaan pääministeri Cameronin pohdintoja seuraavista askelista. Lisäksi päätelmissä käsitellään mm. terrorismin vastaista työtä sekä digitaalisia sisämarkkinoita. Maakohtaiset suositukset otetaan tiedoksi. Mukana on myös osio turvallisuudesta. Lähtökohtana on, että kaikkein poliittisimmista aiheista voidaan yhä keskustella, mutta päätelmätekstin kaikkia yksityiskohtia ei enää muotoilla uusiksi.

Komissio/Timmermans totesi komission tukevan päätelmäluonnosta. Maakohtaiset suositukset (C*ountry Specific Recommendations, CSR*), digitaalinen agenda ja varsinkin maahanmuuton hallinta ovat komission prioriteetteja. Turvallisuudessa ja puolustuksessa päätelmäluonnos lähettää oikeat viestit. Harmillista, että vieläkään emme voi käyttää Lissabonin sopimuksen täyttä potentiaalia. Kasvu ja kilpailukyky ovat keskeisiä. Nyt on aika vähän konkretiaa maakohtaisista suosituksista. Suositukset itsessään ovat nyt yleisemmät kuin aikaisemmin, jolloin komissiota kritisoitiin liian yksityiskohtaisiksi.

Maahanmuutossa kokonaisvaltaisuus on tarpeen ja linjassa komission esityksen kanssa, Eurooppa-neuvoston pyytämällä tavalla. Etsitään tasapainoa ja toimitaan tehokkaammin niiden palauttamiseksi, joilla ei ole perusteita turvapaikkaan. Solidaarisuusmekanismi jäsenmaiden kesken tarvitaan, samoin konkreettisia lukuja. Tasapaino edellyttää solidaarisuutta niille, jotka ovat ihmisvirran kohteena, mutta vain jos ja kun samalla katsotaan pitkän tähtäimen ratkaisua. Sääntöjä on sovellettava nopeasti. Päätelmien toimeenpano vaatii käsittelyn heinäkuun aikana.

Komissio uskoo kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan eikä näe syytä poiketa ehdotuksestaan. Komissio esittää keinoja, joita tarvitaan ja jotka ovat sopimuksen mukaisia. Kokonaisuudessa ovat mukana mm. henkilömäärät, mekanismit, sormenjälkien ottaminen, rahoitus jne. Kyseessä on yksi kokonaisuus,

mutta päätelmäluonnosta voi tulkita niinkin, että heinäkuussa on vielä edessä iso työ yksityiskohtien johtamiseksi linjauksesta. Komissio pitää esityksensä sellaisenaan. Prioriteetit heijastavat kansalaisten odotuksia.

Keskustelu keskittyi maahanmuuttoon, mutta myös turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa sekä muita aiheita kommentoitiin. Suomi esitti huomionsa kahdesta asiakokonaisuudesta. Ulkoministeri Soini peräänkuulutti vahvempaa sitoumusta puolustuksen kehittämiseen. Turvallisuusympäristössä tapahtuneisiin muutoksiin viitaten hän totesi, että EU:n on oltava niihin paremmin valmistautunut, mukaan lukien hybridisodankäynti. On myös lopetettava puolustusmenojen leikkaaminen. EU:n lisäarvo on maksimoitava yhtäältä eri instrumentteja yhdistäen ja toisaalta välttämällä päällekkäisyyttä. Huoltovarmuuteen tarvitaan vahvempia EU-järjestelyitä. Se on avain parempiin suorituskykyihin ja solidaarisuuteen. EU:lle tarvitaan uusi turvallisuusstrategia, johon on annettava ohjausta. Suomi on tehnyt yhteisehdotuksen Baltian maiden kanssa, esimerkiksi sana puolustus on palautettava otsikkoon. Toiseksi ministeri Soini otti esille muuttoliikeasiat. Suomen hallitus on ollut valmis osallistumaan komission sisäisiä siirtoja koskevan esityksen käsittelyyn, mutta Suomella on tiettyjä ehtoja. On löydettävä yhteisiä ratkaisuja. Niiden, jotka tarvitsevat välitöntä apua, on sitä saatava, mutta on otettava huomioon myös toimiemme pitkän aikavälin vaikutukset. Toimien pitää perustua vapaaehtoisuuteen. Ministeri kertoi kollegoilleen oman kriittisen näkemyksensä, mutta kertoi hallituksen päättävän Suomen kannasta seuraavana päivänä.

Pj kiitti kiinnostavasta keskustelusta ja totesi, että kompromisseja on löydettävä. Vaikeista aiheista käydään keskustelua Eurooppa-neuvostossa. Huomiot välitetään Tuskille, ja päätelmäluonnoksesta jaetaan uusi versio seuraavana päivänä.

6. Eurooppalainen lukukausi 2015; maakohtaiset suositukset

Pj kertoi lyhyesti maakohtaisten suositusten käsittelystä neuvoston eri kokoonpanoissa ja kiitti jäsenvaltioita ja komissiota hyvästä yhteistyöstä. Eurooppa-neuvosto vahvistaa maakohtaiset suositukset loppuviikon kokouksessaan. Asiakohdasta ei käyty keskustelua.

7. Parempi sääntely

Pj linjasi keskustelun tavoitteiksi paremman sääntelyn agendan ja sen merkityksen arvioinnin erityisesti pk-yritysten näkökulmasta, tiedonsaannin Luxemburgin pj-kauden suunnitelmista sekä komission näkemyksistä liittyen vuoden 2016 työohjelman valmisteluun. Toimielinten välisen sopimuksen osalta neuvosto on hyvässä asemassa, sillä tavoitteet on selkeästi määritelty. Seuraava vaihe on neuvottelujen käynnistyminen.

Tuleva pj-maa Luxembourg kertoi Euroopan parlamentin nimittäneen ALDE:n Guy Verhofstadin neuvottelijakseen. Pj-maata edustaa YAN-pj (Luxembourgin työministeri, joka vastaa myös EP-suhteista) ja komissiota varapj Timmermans. Tavoitteena on neuvotteluratkaisu vuoden 2015 loppuun mennessä. Tarkoitus on tavata kolmisin lähiaikoina ja sopia konkreettisista järjestelyistä. Neuvoston osalta Coreper vastaa neuvottelujen seurannasta teknisellä tasolla. EP ei ole vielä toimittanut muodollista neuvottelukantaansa, vaikka erilaisia kommentteja on kuultu. Neuvostonkaan ei tulisi kiirehtiä hyväksymään yksityiskohtaisempia tavoitteita, ennen kuin parlamentin tavoitteet ovat tiedossa. Pj:n pyrkimyksenä on löytää toimielinten välinen yhteisymmärrys neuvoston tavoitteenasettelusta tinkimättä. Yleistavoitteena on toimielinten välisen yhteistyön kehittäminen, jotta unioni toimisi paremmin ja tuottaisi parempia tuloksia kansalaisille ja yrityksille. Komission vuoden 2016 työohjelmasta on tarkoitus keskustella epävirallisessa YAN:ssa heinäkuun lopulla, jolloin on

tilaisuus arvioida tämänhetkistä ohjelmaa ja pohtia uusia painopisteitä. Komission kanssa pyritään sopimaan ad hoc -menettelystä, jonka puitteissa neuvoston näkemykset saatetaan sen tietoon.

Paremman sääntelyn agendan osalta tuleva pj nosti esille vaikutusarvioinnit ja pk-yritysten huomioimisen niiden puitteissa. Eurooppalaisella lainsäädännöllä on keskeinen merkitys yritysten toimintaedellytysten ja kilpailukyvyn näkökulmasta, samoin sisämarkkinoiden toimivuudella. Turhaa sääntelyä on karsittava ja harmonisaatiota sekä vastavuoroista tunnustamista hyödynnettävä nykyistä enemmän.

Komissio vahvisti julkistavansa vuoden 2016 työohjelman painopisteet jo syyskuussa pj:n unionin tila -puheessa. Varsinainen työohjelma esitellään jo lokakuussa, jotta neuvoston ja EP:n kanssa ehditään keskustella ennen ohjelman lopullista hyväksymistä. Neuvoston osalta sopiva tilaisuus voisi olla lokakuun YAN:ssa. Paremman sääntelyn osalta komission saama palaute on ollut myönteistä, mikä antaa hyvät lähtökohdat myös uudelle toimielinten väliselle sopimukselle. Paketti sisältää paljon toimia, jotka koskettavat vain komissiota, ja ne pannaan toimeen joka tapauksessa. Toimielinten välinen yhteistyö on tärkeää, mutta viime kädessä komissio selviää myös ilman uutta sopimusta. Neuvoston ja EP:n näkemyksiä odotetaan mielenkiinnolla, mutta on muistettava, että kyse ei ole mistään hallitusten välisestä konferenssista, vaan paremmasta lainsäädännöstä.

Käydyssä keskustelussa pj-maan tähänastinen työ ja tulevan pj-maan toimielinten välistä sopimusta koskevat suunnitelmat saivat paljon kiitosta. Yksittäisistä aiheista esille nostettiin toimivan sääntelyn ja vaikutusarviointien merkitys pk-yrityksille, sääntelyn vähentämistä koskevat määrälliset tavoitteet sekä sidosryhmien laajempi kuuleminen**.** Yhteisen ohjelmoinnin osalta huomiota kiinnitettiin komission vuoden 2016 työohjelman valmisteluun, jossa neuvostolla tulisi olla EP:n kanssa tasaveroinen asema. Puheenvuoroissa muun muassa muistutettiin toissijaisuusperiaatteen kahdensuuntaisuudesta (joskus EU-tason lainsäädäntö korvaa 28 kansallista säädöstä ja itse asiassa auttaa vähentämään sääntelytaakkaa) ja muistutettiin, että Eurooppa-neuvosto hyväksyy unionille strategisen agendan, ja siksi yhteinen ohjelmointi ei voi pohjautua vain komission painopisteisiin.

Komissio muistutti kyseessä olevan sen työohjelma. Valmistelussa toki huomioidaan myös muiden toimielinten odotukset. Komission strategiset suuntaviivat on rakennettu Eurooppa-neuvoston strategisen agendan pohjalle ja koordinoitu Euroopan parlamentin kanssa, joten niiden pitäisi olla hyvä pohja yhteistyölle. Työohjelmasta informoidaan neuvostoa kirjeitse syyskuussa. Toimielinten välisen sopimuksen neuvotteluissa on pidettävä kiinni kunkin toimielimen perustehtävistä – muuten voi olla parempi jatkaa ilman yhteistä sopimusta.

8. Muut asiat

Pj kertoi lyhyesti Riiassa 10.6. pidetyn epävirallisen koheesioministerikokouksen tuloksista. Sen aikana keskusteltiin mm. koheesiopolitiikan uudistuksen toimeenpanosta ja hyväksyttiin julistus *"Towards an EU urban agenda"*.

Suomen edustajat
UMI Soini ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat	YAN Yleisten asioiden neuvosto
Hoitaa	
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, TEM, TPK, UM, VM, VNK, VTV, YM